

**Verkondiging in de Sint Jansbasiliek, 11/12 februari 2023
zesde zondag door het jaar¹**

“Denkt niet dat ik gekomen ben om Wet of Profeten op te heffen. Ik ben niet gekomen om op te heffen, maar om de vervulling te brengen.”

Jezus met Mozes en Elia en drie apostelen (kerk van de Transfiguratie, berg Tabor)

Mijn moeder, zaliger gedachtenis, had meerdere joodse vriendinnen en collega's. Ik spreek over de tweede helft van de jaren dertig. Vanaf haar achtste werkte mijn moeder in het toenmalige Haarlemse stadsziekenhuis.

Naast dat algemene ziekenhuis was nog een hospitaal. Het joodse ziekenhuis. Het gebouw, waarop de Davidsster prijkt, staat er nog.

In jaren van de bezetting heeft mijn moeder het meegemaakt dat de nazi's de joodse patiënten en personeel met geweld meenamen en afvoerden. Nooit heeft zij die gruwelijke gebeurtenis, waarvan zij getuige was geweest, kunnen vergeten en verwerken.

In de jaren voor de oorlog werd mijn moeder dus bevriend met joodse jonge vrouwen die in het naastgelegen ziekenhuis werkten.

¹ Ecclesiasticus 15, 15-20; 1 Korintiërs 2, 6-10; Matteüs 5, 17-37

Op sabbat mochten zij niet werken en vielen christelijke meisjes van het stadsziekenhuis voor hen in, als een bijverdienste. In de crisisjaren kon het gezin dat geld goed gebruiken.

Er waren - zoals in alle gelovig-joodse huishoudens - twee keukens, één voor melk- en één voor vleesproducten. Zo schrijft de Wet van Mozes het voor. Gehoorzaam aan die joodse Wet over de koosjere levenswijze wasten mijn moeder en andere invallende christelijke meisjes tweemaal af, in gescheiden keukens, - wat omslachtig was en tijdrovend.

Op een zaterdag was mijn moeder moe en werd het haar opeens teveel en maakte zij één sopje en vermengde beide serviezen in één teiltje.

Ze dacht dat niemand het zag. Maar zo was het niet. Een bewoner van het ziekenhuis kreeg er lucht van. De rabbijn moest worden opgetrommeld en de keuken ritueel gereinigd. Een heel gedoe.

Mijn moeder vertelde tientallen jaren later ons, haar drie kinderen, dit verhaal aan de tafel van ons gezin, en wel met groot respect voor haar joodse vriendinnen, die met zoveel trouw en liefde vasthielden aan Wet en Profeten. Zij leerde ons: 'zie eens wat er na 1939 gebeurde, toen het machtigste volk van Europa de wet van menselijkheid, van onderscheid tussen goed en kwaad losliet en mensen als gebroken serviezen bij elkaar gooiden in vrachtwagens en treinen en afvoerden naar de vernietiging.'

Jezus, zoon van het joodse volk, heeft de Wet en de Profeten niet opgeheven.

Maar Hij had toch kritiek op de schriftgeleerden en Farizeeën? Zeker, ook in ons evangelie van deze zondag staat kritiek op zijn vrome volksgenoten.

Waarin bestond die kritiek?

Dat zij die wet niet tot vervulling brachten, dat zij deze niet vulden en betekenis gaven met hun hart, met liefde, met menselijkheid en toewijding.

Wij christenen kunnen ons deze kritiek van Jezus op de godsdienstige mensen van zijn tijd aantrekken.

Wat hebben wij gedaan met ons godsdienstig leven? Hebben wij de godsdienst wel met ons hart, met toewijding en menselijkheid in praktijk gebracht. Of dachten wij: als wij nu maar de wetten en regels nakomen dan zitten we goed.

Gaat het ons wel aan het hart of zijn we gemakkelijk conformistisch?

Hoe gaan we om met mensen die wij niet begrijpen: schrijven we ze af als *dwaas* of nemen we de moeite ons te verdiepen in hun beweegredenen, hun leven?

Loop ik als een vergevingsgezind mens naar het altaar, maak ik werk van het uitpraten van conflicten en van verzoening met wie ik in onvrede leef?

Werken wij aan onze vriendschappen, onze relaties en huwelijken, of houden we de schijn op, maar zijn we innerlijk van elkaar verwijderd geraakt en zie ik uit naar iets anders, een ander, 'second love'?

Zijn onze beloften, onze eden wel echt of alleen maar voor de vorm, voor de bühne?

Is onze afgelegde eed of het door ons ooit gegeven ja-woord bij huwelijk, vriendschap, wijding nog gevuld met liefde, toewijding, waarheid? Is het niet tijd om daaraan weer te werken, dag na dag?

Denkend aan mijn moeder, zie ik haar weer afwassen in de koosjere keukens van haar joodse vriendinnen.

Wat heeft zij al die vrouwen, van wie er niet één de oorlog heeft overleefd, wel niet gemist en bewonderd om hun toewijding aan de Wet en de Profeten van hun voorouders.

Laten wij de Wet van de menselijkheid, de liefde, de toewijding aan God en aan elkaar - *met* Jezus - tot vervulling brengen.

Amen.

pastoor Nico van der Peet